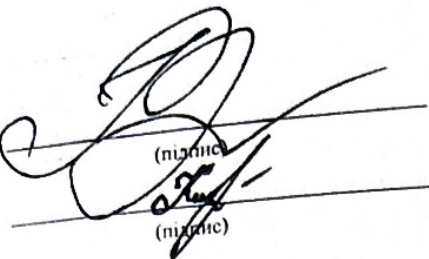

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного права та соціального забезпечення

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ВК. ПРАВА ЛЮДИНИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(вибірковий)

Спеціальність	232 Соціальне забезпечення
Освітня програма	Соціальне забезпечення
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень

Розробник:

(підпис)

Наталія ВОЛЧЕНКО, к.е.н., доцент
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Катерина ГОРБАЧОВА, к.ю.н., доцент
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено
та затверджено на
засіданні кафедри
приватного права та
соціального
забезпечення

протокол від 29 травня 2026 р. № 18

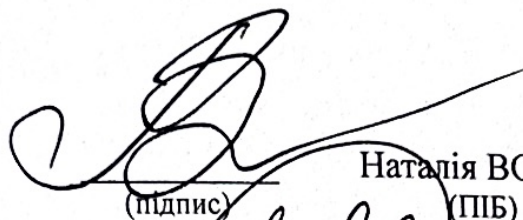
Завідувач
Кафедри

(підпис)

Вікторія
СТРЕЛЬНИК
(прізвище, ініціали)

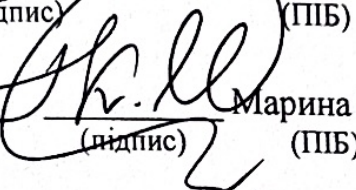
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

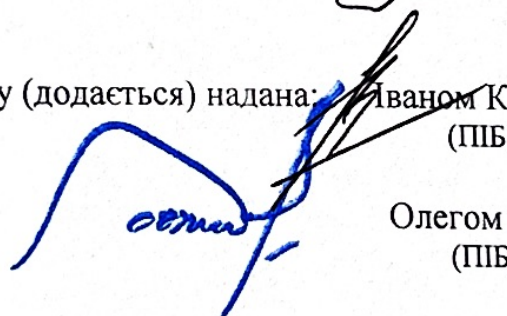
Наталія ВОЛЧЕНКО
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується ОП

(підпис)

Марина КУЗНЕЦОВА
(ПІБ)

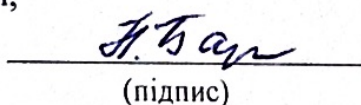
Рецензія на робочу програму (додається) надана:

(підпис)

Іваном КРАВЧЕНКО
(ПІБ)

Олегом РОГОВЕНКО
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Надіє Баранів
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 17.06.2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	ПРАВА ЛЮДИНИ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного права та соціального забезпечення		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма “Соціальне забезпечення” Спеціальність 232 Соціальне забезпечення		
5.	ОК може бути запропонований для	Для інших спеціальностей		
6.	Семестр та тривалість вивчення	6 семестр, 1–15 тиждень		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл – 150 годин -денна -заочна	Контактна робота (заняття)		
		Лекційні – 44 годин	Практичні /семінарські 30 годин	Лабораторні
		6 годин	6 годин	
9.	Мова навчання	Українська		
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Горбачова Катерина Миколаївна , к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права та соціального забезпечення Години консультацій – кожного понеділка о 12.15, кабінет 110 г		
11.1	Контактна інформація	k.horbachova@ snau.edu.ua		
11.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна “Права людини у сфері соціального забезпечення” спрямована на формування у здобувачів освіти глибокого розуміння основних прав людини в контексті системи соціального забезпечення, їх міжнародно-правових та національних гарантій, а також механізмів реалізації й захисту. Студенти ознайомлюються з універсальними та регіональними міжнародними документами у сфері прав людини, конституційними засадами соціального захисту в Україні, особливостями правового статусу соціально вразливих груп населення, а також практикою Європейського суду з прав людини. Завдання дисципліни полягає у формуванні у студентів здатності орієнтуватися в нормативно-правових актах, що регулюють права людини у сфері соціального забезпечення; аналізувати міжнародні стандарти та співвідносити їх із національною практикою; оцінювати ефективність правових механізмів захисту у випадках порушення права на соціальне забезпечення; визначати соціальні ризики та обґрунтовувати шляхи їх правового врегулювання. У межах освітнього компоненту студенти оволодівають навичками інтерпретації норм міжнародного та національного законодавства, вміннями застосовувати їх у професійній діяльності та практиці надання соціальної підтримки. Результати навчання за цією дисципліною забезпечують здатність студентів пояснювати зміст та значення права людини на соціальне забезпечення, його місце в системі основних прав і свобод; самостійно аналізувати нормативно-правові акти й практику їх застосування; аргументовано відстоювати права вразливих категорій населення; використовувати юридичні й соціальні інструменти захисту прав людини; обґрунтовувати пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання у сфері соціального забезпечення з урахуванням міжнародних стандартів та		

		європейських інтеграційних процесів.
12.	Мета освітнього компонента	Сформувати у здобувачів вищої освіти системні знання, практичні навички та професійні компетентності, необхідні для правильного розуміння, застосування та захисту прав людини у сфері соціального забезпечення, аналізу міжнародних і національних стандартів соціальних прав, використання механізмів їх реалізації та відновлення у випадку порушення, а також здатності оцінювати ефективність правового регулювання та практики захисту соціально вразливих категорій населення в умовах європейської інтеграції та глобалізації.
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на таких ОК: економічні основи соціального забезпечення, соціальна робота у громадах, система соціального забезпечення та страхування України, право соціального забезпечення: європейські стандарти та законодавство України. Освітній компонент є основою для вивчення таких ОК: менеджмент соціального забезпечення, соціальний аудит та інспектування в системі соціальних служб, судовий захист права на соціальне забезпечення.
14.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності ґрунтується на таких базових засадах, як відповідальність, сумлінність, чесність, порядність у виконанні своїх обов'язків, справедливість, повага тощо. Її норми існують у тісному зв'язку із нормами професійної етики. Політика академічної доброчесності направлена на недопущення проявів академічний плагіату, хибного співавторства, приписування результатів колективної діяльності, публікації вигаданих результатів досліджень, виконання на замовлення та продаж академічних текстів тощо. Моніторинг дотримання членами академічної спільноти університету академічної доброчесності покладається на Раду з академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності закріплені у Кодексі академічної доброчесності, Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ, Положенні про порядок перевірки академічних текстів на унікальність. Доступ до документів: https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/ Перевірка робіт будь-якого рівня на наявність проявів плагіату здійснюється за допомогою систем "Unicheck" та Strikeplagiarism.com. на основі внутрішньої бази університету і відкритих Інтернет-ресурсів. В освітньому середовищі університету формується "нульова" толерантність до будь-яких проявів академічної недоброчесності, а також систематично здійснюється популяризація та інформування спільноти щодо окресленого вище питання. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); повторне проходження навчального курсу; попередження; винесення догани; відрахування з університету; (ч.5 ст. 48 проекту Закону України "Про освіту"); арешт або обмеження волі, або позбавлення волі, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю із штрафом.
15.	Ключові слова	Права людини, соціальне забезпечення, соціальні права, міжнародні стандарти, національне законодавство, конституційні гарантії, соціальний захист, вразливі групи населення, право на соціальне забезпечення, Європейський суд з прав людини, механізми захисту прав, соціальна справедливість, соціальна

		політика.
16.	Посилання на Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6106

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД?
ДРН 1. Застосовувати міжнародні та національні нормативно-правові акти у сфері соціального забезпечення для захисту прав людини, аналізувати їх відповідність стандартам соціальної справедливості та правовим гарантіям вразливих категорій населення.	Практичні роботи 1,2,3,8,9,15, модульний контроль
ДРН 2. Ідентифікувати випадки порушення права на соціальне забезпечення, визначати причинно-наслідкові зв'язки соціально-економічних проблем і пропонувати правові механізми їх вирішення у професійній діяльності.	Практичні роботи 5,6,7,10,11,12,13 модульний контроль
ДРН 3. Використовувати практику Європейського суду з прав людини та інші міжнародні механізми захисту соціальних прав для обґрунтування рішень у сфері соціального забезпечення.	Практичні роботи 2,4,9,15 модульний контроль
ДРН 4. Застосовувати методи збору та аналізу інформації (аналіз законодавчих актів, судової практики, звітів міжнародних організацій) для оцінки стану дотримання соціальних прав населення та ефективності правових механізмів їх забезпечення.	Практичні роботи 1,3,5,8,10,14 модульний контроль
ДРН 5. Пояснювати актуальні процеси у сфері соціального захисту в контексті прав людини, аргументовано відстоювати позицію щодо захисту прав різних соціальних груп та взаємодія з державними і громадськими інституціями у процесі реалізації соціальної політики.	Практичні роботи 6,7,8,9,12,13,14,15 модульний контроль

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота			Сам роб	
	Лк	П.з / семін.			
<i>Тема 1. Поняття та еволюція прав людини як основи соціального забезпечення</i> Поняття прав людини. Класифікація. Соціальні права у системі прав і свобод. Взаємозв'язок соціальних та громадянських прав. Історичні етапи становлення прав людини. Природа і джерела прав людини. Необхідність міжнародного захисту прав людини.	4	2		4	1-27, 31, 47-56
<i>Тема 2. Міжнародно-правові стандарти у сфері прав людини</i> Основні міжнародні документи з прав людини: ООН, Рада Європи, ОБСЄ. Загальна декларація прав людини, Пакти 1966 року. Органи контролю за дотриманням прав людини: Комітети ООН. Механізми імплементації міжнародних стандартів в національне право.	4	2		4	1-27, 33, 47-56
<i>Тема 3. Європейська соціальна хартія та механізми</i>	2			4	1-27,

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

<i>її імплементації</i> Історія прийняття та еволюція Європейської соціальної хартії. Основні права і свободи, закріплені у Хартії: соціальні, економічні та колективні права. Механізми контролю за дотриманням Хартії: звітність держав та колективні скарги. Роль Європейського комітету з соціальних прав у моніторингу виконання положень Хартії. Імплементація Європейської соціальної хартії в Україні: стан, проблеми та перспективи.					34, 35, 47-56
<i>Тема 4. Конституційні засади права на соціальне забезпечення в Україні</i> Конституційні гарантії соціальних прав. Право на достатній життєвий рівень та соціальний захист. Конституційні принципи соціальної держави. Роль Конституційного Суду України у захисті соціальних прав. Взаємозв'язок конституційних прав і законодавчого забезпечення.	2	2		4	1-27, 30, 39, 47-56
<i>Тема 5. Національне законодавство у сфері соціального забезпечення</i> Система законодавства України у сфері соціального захисту. Закони про пенсійне страхування, соціальну допомогу, страхування від безробіття. Правове регулювання допомоги малозабезпеченим сім'ям. Особливості законодавства у сфері страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Виклики у гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами.	2			4	1-27, 36, 42, 43, 44, 47-56
<i>Тема 6. Європейський суд з прав людини і право на соціальне забезпечення</i> Компетенція ЄСПЛ у сфері соціальних прав. Основні рішення ЄСПЛ щодо пенсій та соціальних виплат. Прецеденти щодо захисту прав вразливих груп населення. Виконання рішень ЄСПЛ в Україні. Вплив практики ЄСПЛ на розвиток національного права.	4	2		4	1-27, 34, 35, 41, 42, 45, 47-56
<i>Тема 7. Судовий та адміністративний захист прав у сфері соціального забезпечення</i> Адміністративні процедури захисту соціальних прав. Оскарження рішень органів соціального захисту. Судова практика у справах про соціальні виплати. Роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Участь громадських організацій у захисті соціальних прав.	2	2		4	1-27, 36, 47-56
<i>Тема 8. Соціальні права дітей та сімей з дітьми</i> Конституційні гарантії прав дітей та сімей з дітьми в Україні. Міжнародно-правові акти про захист прав дітей (Конвенція ООН про права дитини, Європейська соціальна хартія). Державна підтримка сімей з дітьми: допомоги, пільги, соціальні послуги. Право дитини на освіту, охорону здоров'я та соціальний захист. Роль органів опіки та піклування у забезпеченні прав дітей.	2	2		4	1-27, 47-56

Проблеми реалізації соціальних прав дітей в умовах кризових ситуацій (війна, міграція, сирітство).					
<i>Тема 9. Соціальний захист людей похилого віку</i> Правові гарантії соціального захисту осіб похилого віку в Україні. Міжнародні стандарти забезпечення прав літніх людей (ООН, Рада Європи). Пенсійна система як основа соціального забезпечення осіб похилого віку. Соціальні послуги та підтримка літніх людей: будинки-інтернати, соціальне обслуговування вдома. <i>Проблеми дискримінації за віком та доступу до соціальних послуг. Перспективи реформування системи соціального забезпечення людей похилого віку в Україні.</i>	2	2		4	1-27, 47-56
<i>Тема 10. Права людей з інвалідністю: національні та міжнародні гарантії</i> Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю та її імплементація в Україні. Конституційні гарантії та спеціальні закони у сфері соціального захисту інвалідів. Право на працю, освіту, медичну допомогу та доступність середовища для людей з інвалідністю. Механізми реалізації державних програм і соціальних послуг для осіб з інвалідністю. Дискримінація та шляхи її подолання у сфері соціального забезпечення. Практика Європейського суду з прав людини у справах, що стосуються прав людей з інвалідністю.	2	2		4	1-27, 47-56
<i>Тема 11. Соціальні права внутрішньо переміщених осіб, біженців і шукачів притулку</i> Міжнародно-правові акти щодо захисту прав ВПО та біженців. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб в Україні. Соціальні гарантії та пільги для ВПО: житло, робота, освіта, медична допомога. Захист прав біженців та шукачів притулку в контексті міжнародних зобов'язань України. Роль міжнародних організацій (ООН, Рада Європи, УВКБ ООН) у забезпеченні соціальних прав біженців. Проблеми реалізації соціальних прав ВПО та біженців в умовах воєнних дій та міграційних криз	2	2		4	1-27, 47-56
<i>Тема 12. Право на охорону здоров'я та медичне забезпечення</i> Конституційні гарантії права на медичну допомогу. Обов'язкове медичне страхування. Доступ до якісних медичних послуг. Захист прав пацієнтів.	2	2		4	1-27, 47-56
<i>Тема 13. Право на житло та соціальне забезпечення у сфері житлових прав</i> Конституційні гарантії права на житло. Державні програми забезпечення житлом. Пільги для соціально вразливих груп. Міжнародні стандарти у сфері житлових прав.	2	2		4	1-27, 47-56
<i>Тема 14. Соціальні права військовослужбовців та ветеранів війни</i> Соціальні гарантії військових та членів їхніх сімей. Система пільг і соціальних виплат для ветеранів.	2	2		4	1-27, 47-56

Міжнародні стандарти захисту прав військовослужбовців. Проблеми соціальної адаптації після служби.					
<i>Тема 15. Соціальні права у сфері освіти та культури</i> Право на безоплатну освіту. Стипендіальне забезпечення та соціальні гарантії студентів. Підтримка доступу до культурних благ. Міжнародні механізми захисту освітніх прав.	2			4	1-27, 47-56
<i>Тема 16. Гендерний аспект у сфері соціального забезпечення</i> Поняття гендерної рівності та її правові засади. Міжнародні акти у сфері забезпечення гендерних прав (Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, документи Ради Європи). Гендерні відмінності у доступі до соціальних виплат і послуг. Захист прав жінок у сфері праці, материнства та соціального забезпечення. Проблема гендерної дискримінації у соціальному забезпеченні та шляхи її подолання. Національні програми та стратегії забезпечення рівності прав жінок і чоловіків в Україні.	2			4	1-27, 47-56
<i>Тема 17. Соціальні права в умовах кризових ситуацій</i> Реалізація соціальних прав у період воєнного стану. Захист соціальних прав у надзвичайних ситуаціях. Соціальні гарантії для постраждалих від збройних конфліктів. Міжнародна допомога та гуманітарне право. Проблеми доступності соціальних послуг у кризових умовах.	2	2		4	1-27, 29, 47-56
<i>Тема 18. Проблеми та виклики у забезпеченні соціальних прав</i> Недофінансування системи соціального забезпечення. Проблема соціальної нерівності. Тіньова економіка та доступ до соціальних прав. Корупційні ризики у сфері соціального забезпечення. Пошук нових моделей фінансування соціальної сфери.	2	2		4	1-27, 47-56
<i>Тема 19. Європейська інтеграція та перспективи розвитку соціальних прав в Україні</i> Гармонізація українського законодавства із правом ЄС. Європейські практики соціального захисту. Вплив євроінтеграції на соціальну політику України. Перспективи розвитку системи соціального забезпечення в Україні.	2	2		4	1-27, 47-56
Всього	44	30		76	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Застосовувати міжнародні та національні нормативно-правові акти у сфері соціального забезпечення для захисту прав людини, аналізувати їх відповідність стандартам соціальної справедливості та правовим гарантіям вразливих категорій населення.	- проведення лекційних (розповідь) та практичних (пояснення) занять з використанням мультимедіа, ілюстрацій, роботи із книгами (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм), інструктажів, бесід	15	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; -опрацювання книг із подальшим складанням тез, складанням конспекту, написанням реферату, систематизацією зведених оглядів, підготовкою зведеного конспекту	15
ДРН 2. Ідентифікувати випадки порушення права на соціальне забезпечення, визначати причинно-наслідкові зв'язки соціально-економічних проблем і пропонувати правові механізми їх вирішення у професійній діяльності.	- проведення практичних занять (розповідь, пояснення, дискусія (евристична та репродуктивна), робота з книгою (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм) з використання опорних конспектів лекцій.	15	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - самостійне опрацювання інструкцій до виконання певних практичних робіт та підготовки до їх захисту; опрацювання книг із подальшим складанням схем, таблиць, запис власних думок в процесі порівняння, записом висновків; - самостійна підготовка до тестування різної тематики за курсом.	16
ДРН 3. Використовувати практику Європейського суду з прав людини та інші міжнародні механізми захисту соціальних прав для обґрунтування рішень у сфері соціального забезпечення.	- проведення практичних занять з метою ознайомлення студентів із такими методами, як аналітичний, синтезу, індукції, дедукції, компаративним методом, методом комплексного аналізу, соціологічних досліджень та історичним методом з використання опорних конспектів лекцій.	15	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	15

ДРН 4. Застосовувати методи збору та аналізу інформації (аналіз законодавчих актів, судової практики, звітів міжнародних організацій) для оцінки стану дотримання соціальних прав населення та ефективності правових механізмів їх забезпечення.	- практичні заняття з використанням технічних засобів навчання, мозковий штурм, рольові ігри, вирішення нагальних ситуативних завдань, диспути, круглі столи, розв'язання проблемних ситуацій, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності) з використання опорних конспектів лекцій.	15	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	15
ДРН 5. Пояснювати актуальні процеси у сфері соціального захисту в контексті прав людини, аргументовано відстоювати позицію щодо захисту прав різних соціальних груп та взаємодіяти з державними і громадськими інституціями у процесі реалізації соціальної політики.	- проведення практичних занять (розповідь, пояснення, дискусія (евристична та репродуктивна), робота з книгою (читання, переклад, складання плану, рецензування, узагальнення, складання опорних таблиць, діаграм) з використання опорних конспектів лекцій.	14	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - самостійне опрацювання інструкцій до виконання певних практичних робіт та підготовки до їх захисту; - опрацювання книг із подальшим складанням схем, таблиць, запис власних думок в процесі порівняння, записом висновків; - самостійна підготовка до тестування різної тематики за курсом.	15
Всього годин		74		76

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	<i>Практична робота 1.</i> Поняття та еволюція прав людини як основи соціального забезпечення	7 балів /7%	До 2 тижня
2.	<i>Практична робота 2.</i> Міжнародно-правові стандарти у сфері прав людини	7 балів /7%	До 3 тижня
3.	<i>Практична робота 3.</i> Конституційні засади права на соціальне забезпечення в Україні	5 балів /5%	До 4 тижня
4.	<i>Практична робота 4.</i> Європейський суд з прав людини і право на соціальне забезпечення	5 балів /5%	До 5 тижня
5.	<i>Практична робота 5.</i> Судовий та адміністративний захист прав у сфері соціального забезпечення	6 балів /6%	До 6 тижня
6.	<i>Практична робота 6.</i> Соціальні права дітей та сімей з дітьми	5 балів /5%	До 7 тижня
7.	<i>Практична робота 7.</i> Соціальний захист людей похилого віку	5 балів /5%	До 8 тижня

8.	Модульний контроль (контрольна робота)	10 балів /10%	До 8 тижня
9.	<i>Практична робота 8.</i> Права людей з інвалідністю: національні та міжнародні гарантії	5 балів /5%	До 9 тижня
10.	<i>Практична робота 9.</i> Соціальні права внутрішньо переміщених осіб, біженців і шукачів притулку	5 балів /5%	До 10 тижня
11.	<i>Практична робота 10.</i> Право на охорону здоров'я та медичне забезпечення	5 балів /5%	До 11 тижня
12.	<i>Практична робота 11.</i> Право на житло та соціальне забезпечення у сфері житлових прав	5 балів /5%	До 12 тижня
13.	<i>Практична робота 12.</i> Соціальні права військовослужбовців та ветеранів війни	5 балів /5%	До 13 тижня
14.	<i>Практична робота 13.</i> Соціальні права в умовах кризових ситуацій	5 балів /5%	До 14 тижня
15.	<i>Практична робота 14.</i> Проблеми та виклики у забезпеченні соціальних прав	5 балів /5%	До 15 тижня
16.	<i>Практична робота 15.</i> Європейська інтеграція та перспективи розвитку соціальних прав в Україні	5 балів /5%	До 15 тижня
17.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 15 тижня

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практична робота 1. Поняття та еволюція прав людини як основи соціального забезпечення	<i>0-1,75 бали</i>	<i>1,75-3,5 бали</i>	<i>3,5 -5,25 балів</i>	<i>5,25-7 балів</i>
	Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не розуміє базових понять прав людини, не може пояснити їх зв'язок із соціальним забезпеченням; не орієнтується в історичних етапах становлення прав людини; не здатен навести приклади з міжнародної чи національної практики.	Студент знає основні поняття, проте плутається у визначеннях; поверхово описує етапи еволюції прав людини; аналіз історичного та правового розвитку обмежений, неповний або шаблонний; приклади наведені частково, з неточностями; завдання виконані неповністю або з помилками; потребує постійної допомоги викладача.	Студент орієнтується в поняттях прав людини, розуміє їх значення для сфери соціального забезпечення; вміє стисло й послідовно викладати етапи еволюції прав людини; аналіз в основному правильний, але не завжди достатньо глибокий чи аргументований; приклади використані доречно, хоча не завжди різнопланові; завдання	Студент демонструє чітке й глибоке розуміння поняття прав людини та їхнього розвитку; вміє аргументовано пояснити значення цих прав для становлення системи соціального забезпечення; аналізує, порівнює та критично оцінює історичні етапи та правові концепції; наводить ґрунтовні приклади з міжнародної та національної практики; усі завдання виконані повністю, логічно,

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

			виконані повністю з незначними неточностями.	грамотно й без помилок..
Практична робота 2. Міжнародно-правові стандарти у сфері прав людини	<i>0-1,75 бали</i>	<i>1,75-3,5 бали</i>	<i>3,5 -5,25 балів</i>	<i>5,25-7 балів</i>
	Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не орієнтується в міжнародно-правових актах у сфері прав людини, не може назвати основні документи (Загальна декларація прав людини, Європейська конвенція з прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права тощо) чи пояснити їх зміст; відсутні навички аналізу та застосування норм.	Студент ознайомлений із міжнародно-правовими стандартами, але плутається у термінах, не завжди коректно тлумачить норми; аналіз документів поверхневий і неповний; завдання виконано частково або з помітними неточностями; здатний виконати роботу за зразком, але без глибокого розуміння.	Студент у цілому правильно орієнтується в основних міжнародно-правових актах у сфері прав людини, може застосовувати їх для розв'язання типових ситуацій; завдання виконані з незначними помилками; аналіз документів логічний та обґрунтований, але потребує більшої глибини й критичного підходу.	Студент чітко володіє знаннями про міжнародно-правові стандарти у сфері прав людини, правильно називає й аналізує ключові документи, уміє порівнювати та критично оцінювати їх положення; демонструє високий рівень умінь застосовувати норми міжнародного права на практиці; усі завдання виконані повністю, грамотно, логічно й без помилок.
Практична робота 3. Конституційні засади права на соціальне забезпечення в Україні	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не орієнтується у змісті Конституції України щодо соціальних прав, не може назвати статті, що гарантують право на соціальне забезпечення; не вміє пояснити їх значення та практичне застосування.	Студент ознайомлений з положеннями Конституції, але плутається у формулюваннях, допускає неточності; аналіз конституційних норм поверхневий, без прикладів застосування; завдання виконано частково або з помітними недоліками; студент здатен відтворити знання лише за зразком.	Студент у цілому правильно орієнтується у конституційних нормах про соціальне забезпечення, вміє застосовувати їх у стандартних прикладах; завдання виконані логічно, але з окремими помилками чи браком аргументації; аналіз Конституції правильний, але	Студент чітко знає й пояснює положення Конституції щодо соціальних прав, вміє аналізувати їх значення у правозастосуванні, критично оцінювати ефективність конституційних гарантій; демонструє здатність наводити приклади практичного застосування; завдання виконано повністю, грамотно й без

			потребує більшої глибини.	помилки.
Практична робота 4. Європейський суд з прав людини і право на соціальне забезпечення	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не знає ролі та юрисдикції ЄСПЛ, не орієнтується у механізмах його діяльності; не може назвати жодної справи, пов'язаної з правом на соціальне забезпечення; аналіз відсутній.	Студент має загальне уявлення про ЄСПЛ, але плутається в процедурах, неправильно пояснює значення його рішень; аналіз справ поверхневий і неповний; завдання виконано частково, з помітними неточностями; студент спроможний повторити знання лише на рівні конспекту.	Студент орієнтується у повноваженнях ЄСПЛ та його практиці у сфері соціального забезпечення, може назвати приклади справ і пояснити їх значення; завдання виконано логічно, з незначними помилками; аналіз правильний, але потребує критичного осмислення.	Студент володіє ґрунтовними знаннями про діяльність ЄСПЛ, вміє аналізувати та узагальнювати судові рішення, показує їхній вплив на українське законодавство; демонструє здатність робити власні висновки й порівняння; усі завдання виконано грамотно, повно й без помилок.
Практична робота 5. Судовий та адміністративний захист прав у сфері соціального забезпечення	<i>0-1,5 бали</i>	<i>1,5-3 бали</i>	<i>3 - 4,5 бали</i>	<i>4,5-6 балів</i>
	Практична робота не виконана або містить суттєві помилки; студент не орієнтується у механізмах судового та адміністративного захисту прав; не знає, до яких органів можна звертатися для захисту соціальних прав; не вміє пояснити порядок звернення.	Студент ознайомлений із загальними механізмами захисту, але плутається у процедурах та термінах; аналіз поверхневий, без прикладів; завдання виконані частково, з неточностями; знання відтворюються здебільшого на рівні конспекту.	Студент у цілому правильно орієнтується в судових і адміністративних процедурах, вміє наводити приклади їх застосування, здатен розв'язати типову ситуацію; завдання виконані логічно й правильно, але аналіз потребує більшої аргументації	Студент чітко знає та пояснює механізми захисту соціальних прав, уміє аналізувати й порівнювати судову та адміністративну практику; демонструє здатність правильно тлумачити процесуальні особливості; усі завдання виконані грамотно, повністю й без помилок.
Практична робота 6. Соціальні права дітей та сімей з дітьми	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не знає основних законів України та	Студент ознайомлений із законодавчою базою, але плутається у нормах та термінах; не завжди правильно	Студент у цілому правильно орієнтується в законодавстві щодо соціальних прав дітей та сімей, вміє	Студент чітко знає міжнародні та національні норми у сфері захисту дітей і сімей, уміє їх аналізувати, порівнювати й критично

	міжнародних документів (Конвенція ООН про права дитини тощо), що гарантують права дітей і сімей з дітьми; не може пояснити їх зміст чи навести приклади реалізації; відсутнє розуміння механізмів соціального захисту дітей.	застосовує положення законів; аналіз неповний і поверхневий; завдання виконані частково, з помітними недоліками; здатен відтворити матеріал лише за зразком.	застосовувати його до типових ситуацій; аналіз документів логічний, але не завжди достатньо глибокий; завдання виконані переважно правильно, з незначними неточностями.	оцінювати; демонструє розуміння проблем реалізації прав дітей в Україні; усі завдання виконані грамотно, логічно й без помилок.
Практична робота 7. Соціальний захист людей похилого віку	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не орієнтується у змісті законодавчих гарантій для людей похилого віку; не може назвати чи пояснити основні норми; аналіз відсутній.	Студент знайомий із законодавчою базою, але знання поверхневі; допускає плутанину в термінах та поняттях; аналіз неповний і поверхневий; завдання виконані частково, з помітними неточностями.	Студент уміє назвати основні гарантії соціального захисту людей похилого віку, орієнтується в законодавстві, вміє застосовувати його для вирішення стандартних ситуацій; аналіз документів логічний, але не завжди критичний; завдання виконані з незначними помилками.	Студент володіє глибокими знаннями щодо системи соціального захисту людей похилого віку, уміє порівнювати національні норми з міжнародними стандартами, робити критичний аналіз їх ефективності; усі завдання виконані повністю, грамотно та без помилок.
Модульний контроль (письмова контрольна робота)	<i>0-2,5 бали</i>	<i>2,5-5 бали</i>	<i>5 -7,5 бали</i>	<i>7,5-10 балів</i>
	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання	Залежить від кількості та якості вірних відповідей на запитання
Практична робота 8. Права людей з інвалідністю: національні та міжнародні гарантії	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не знає базових положень	Студент ознайомлений із темою, але знання уривчасті; плутається у термінах, не завжди коректно	Студент знає основні гарантії для людей з інвалідністю, вміє застосовувати їх для розв'язання	Студент демонструє ґрунтовні знання щодо прав людей з інвалідністю, уміє аналізувати міжнародні та

	національного та міжнародного законодавства (Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю тощо); не може назвати основні гарантії чи пояснити їх.	застосовує норми; аналіз документів поверхневий; завдання виконані частково або з недоліками.	типових ситуацій; аналіз логічний і зрозумілий, але потребує більшої глибини та критичного осмислення; завдання виконані здебільшого правильно, з незначними помилками.	національні норми, робити порівняльний аналіз і критичні висновки; завдання виконані повністю, логічно та без помилок.
Практична робота 9. Соціальні права внутрішньо переміщених осіб, біженців і шукачів притулку	<i>0-1,25 бали</i> Робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не знає національних і міжнародних гарантій для ВПО, біженців і шукачів притулку; не може пояснити механізми їх реалізації; відсутні приклади.	<i>1,25-2,5 бали</i> Студент знайомий із законодавством, але плутається в поняттях; аналіз поверхневий і неповний; завдання виконані частково або з неточностями; студент спроможний працювати тільки за зразком.	<i>2,75 -3,75 бали</i> Студент у цілому правильно орієнтується в гарантіях соціальних прав для ВПО, біженців і шукачів притулку, може застосовувати норми до типових прикладів; завдання виконані логічно, з незначними помилками; аналіз потребує глибшого обґрунтування	<i>3,75-5 балів</i> Студент чітко знає й пояснює міжнародні та національні механізми захисту, уміє аналізувати й критично оцінювати їх ефективність; демонструє здатність робити власні висновки; завдання виконані грамотно, повно й без помилок.
Практична робота 10. Право на охорону здоров'я та медичне забезпечення	<i>0-1,25 бали</i> Практична робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не знає конституційних, законодавчих та міжнародних норм щодо права на охорону здоров'я; не може пояснити їх зміст.	<i>1,25-2,5 бали</i> Студент знайомий із законодавчою базою, але знання поверхневі; плутається у термінах; аналіз норм неповний і поверхневий; завдання виконані частково або з неточностями.	<i>2,75 -3,75 бали</i> Студент знає основні норми у сфері права на охорону здоров'я, вміє застосовувати їх у стандартних прикладах; завдання виконані логічно, з незначними помилками; аналіз правильний, але недостатньо глибокий.	<i>3,75-5 балів</i> Студент володіє глибокими знаннями про національні та міжнародні гарантії у сфері охорони здоров'я, уміє аналізувати та критично оцінювати норми, наводити приклади практичного застосування; завдання виконані грамотно, повно й без помилок.

Практична робота 11. Право на житло та соціальне забезпечення у сфері житлових прав	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не знає основних гарантій права на житло; не може назвати чи пояснити відповідні норми Конституції, законів чи міжнародних актів.	Студент знайомий із темою, але знання поверхневі; плутається у поняттях і термінах; аналіз поверхневий і неповний; завдання виконані частково або з неточностями.	Студент правильно орієнтується у правових гарантіях житлових прав, може застосувати їх у стандартних ситуаціях; завдання виконані логічно й здебільшого правильно, але аналіз потребує глибини.	Студент чітко володіє знаннями про соціальні гарантії у сфері житлових прав, уміє аналізувати законодавство, порівнювати його з міжнародними стандартами, робити критичні висновки; завдання виконані повністю й без помилок.
Практична робота 12. Соціальні права військовослужбовців та ветеранів війни	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Робота не виконана або містить грубі помилки; студент не знає законодавчих гарантій для військовослужбовців і ветеранів; не може пояснити їхній зміст чи назвати основні пільги.	Студент знайомий із правовою базою, але плутається в нормах; аналіз неповний і поверхневий; завдання виконані частково або з неточностями.	Студент уміє назвати основні гарантії та права військовослужбовців і ветеранів, вміє застосовувати їх у типових ситуаціях; завдання виконані здебільшого правильно, з незначними помилками; аналіз логічний, але не завжди достатньо глибокий.	Студент чітко знає законодавчі та міжнародні гарантії, уміє аналізувати, порівнювати й критично оцінювати їх ефективність; наводить приклади судової практики; завдання виконані повністю, грамотно й без помилок.
Практична робота 13. Соціальні права в умовах кризових ситуацій	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Робота не виконана або з грубими помилками; студент не знає механізмів реалізації соціальних прав у кризових ситуаціях (війна, надзвичайний стан, стихійні лиха); не може пояснити їх правову основу.	Студент ознайомлений із законодавством, але знання поверхневі; аналіз норм неповний; завдання виконані частково, з неточностями; приклади відсутні або некоректні.	Студент знає правові механізми забезпечення соціальних прав у кризових ситуаціях, уміє застосовувати їх у стандартних прикладах; завдання виконані правильно, але аналіз потребує більшої деталізації.	Студент володіє глибокими знаннями, уміє аналізувати правові норми й практику застосування в умовах криз, наводити приклади й робити критичні висновки; завдання виконані грамотно, повно й без помилок.

Практична робота 14. Проблеми та виклики у забезпеченні соціальних прав	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Робота не виконана або містить суттєві помилки; студент не розуміє сучасних проблем у сфері соціальних прав; не може назвати основних викликів, не здатен провести аналіз.	Студент має загальні знання, але плутається в термінах; аналіз проблем поверхневий, без аргументації; завдання виконані частково, з недоліками.	Студент розуміє основні проблеми та виклики у сфері соціальних прав, уміє наводити приклади; завдання виконані логічно й здебільшого правильно, але аналіз потребує глибшого критичного осмислення.	Студент ґрунтовно орієнтується в актуальних проблемах, уміє робити критичний аналіз, порівнювати національний і міжнародний досвід, пропонувати шляхи їх вирішення; завдання виконані грамотно, повно й без помилок.
Практична робота 15. Європейська інтеграція та перспективи розвитку соціальних прав в Україні	<i>0-1,25 бали</i>	<i>1,25-2,5 бали</i>	<i>2,75 -3,75 бали</i>	<i>3,75-5 балів</i>
	Робота не виконана або виконана з грубими помилками; студент не орієнтується в процесах євроінтеграції, не знає основних документів ЄС у сфері соціальних прав; не може пояснити їх значення для України.	Студент ознайомлений із темою, але знання уривчасті; аналіз поверхневий і неповний; завдання виконані частково або з неточностями; відсутні приклади.	Студент уміє назвати основні документи ЄС у сфері соціальних прав, розуміє їх вплив на Україну; завдання виконані логічно, з незначними помилками; аналіз правильний, але недостатньо глибокий.	Студент чітко орієнтується в питаннях євроінтеграції, вміє аналізувати та критично оцінювати перспективи розвитку соціальних прав в Україні в контексті європейського досвіду; завдання виконані грамотно, логічно й без помилок.
Модульний контроль (тест множинного вибору)	<i>0-2,5 бали</i>	<i>2,5-5 бали</i>	<i>5 -7,5 бали</i>	<i>7,5-10 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест

5.2.Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Проходження тестування з модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
3	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань та підготовки до складання заліку (іспиту)	Регулюється студентом самостійно
4	Захист практичних робіт	Через тиждень після їх здачі

5	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру
---	---	--------------------------

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1.1. Основні джерела

1. Бетлій О., Мовчан В. Соціальна політика в Україні у воєнний час: 2022–2023 роки: аналітична записка. Київ: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій; Фонд Конрада Аденауера в Україні, 2023. URL: <https://www.kas.de/uk/web/ukraine/einzeltitel/-/content/social-na-politika-v-ukraini-u-voennij-cas-2022-2023-roki>
2. Бородин Є. І., Сорокіна Н. Г. Соціальна політика: навчальний наочний посібник. Електрон. дані. Дніпро: НТУ «ДП», 2023. 327 слайдів.
3. Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам: постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 р. № 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF>
4. Деякі питання виплати пенсій, грошової допомоги на період введення воєнного стану : постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.2022 р. № 162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162-2022-%D0%BF>
5. Деякі питання організації надання соціальних послуг: постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2026 р. № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64-2026-%D0%BF>
6. Деякі питання підтримки внутрішньо переміщених осіб: постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2025 р. № 1169. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1169-2025-%D0%BF>
7. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
8. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової евакуації та окремих питань забезпечення життєдіяльності евакуйованих осіб: Закон України від 10.02.2026 р. № 4779-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4779-20>
10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку надання соціальних послуг: Закон України від 26.03.2025 р. № 4332-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4332-20>
11. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>
12. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської

Федерації проти України : Закон України від 23.02.2023 р. № 2923-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20>

13. Про правовий і соціальний захист осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією Російської Федерації проти України, та надання їм невідкладних проміжних репарацій : Закон України від 20.11.2024 р. № 4067-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4067-20>

14. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>

15. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>

16. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>

17. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 р. № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12>

18. Право соціального захисту: навч. посіб. / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко [та ін.] ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2024. 202 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1467445/mod_resource/content/1/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%202024.pdf

19. Соціальне забезпечення в Україні: навчальний посібник / В. П. Мельник, З. Е. Скринник, І. В. Жеребило, З. М. Комаринська, Н. Ю. Олійник, Л. К. Семів, О. Р. Сватюк ; за наук. ред. В. П. Мельника, З. Е. Скринник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Електронне вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 612 с.

20. Committee on Economic, Social and Cultural Rights. General Comment No. 19: The Right to Social Security (Art. 9). Geneva: United Nations, 2008. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/618890>

21. Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of 12 August 1949. URL: <https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties/gciv-1949>

22. Guiding Principles on Internal Displacement. New York : United Nations, 1998. URL: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-internally-displaced-persons/guiding-principles-internal-displacement>

23. International Labour Organization. Social Protection Floors Recommendation, 2012 (No. 202). URL: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:3065524

24. OECD. OECD Economic Surveys: Ukraine 2025. Paris: OECD Publishing, 2025. DOI: <https://doi.org/10.1787/940cee85-en>

25. OECD. Ukraine's Strategic Response to the Displacement Crisis: Return, Reintegrate, Reconnect. Paris: OECD Publishing, 2026. DOI: <https://doi.org/10.1787/9b773da4-en>

26. OHCHR ; ILO. The Right to Social Security : Fact Sheet No. 39. Geneva : United Nations, 2025. URL: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/2025-02/OHCHR-ILO-Fact-Sheet-39-Right-to-Social-Security.pdf>
27. Ukraine Humanitarian Needs and Response Plan 2026. New York : United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, 2026. URL: <https://www.unocha.org/publications/report/ukraine/ukraine-humanitarian-needs-and-response-plan-2026-january-2026-enuk>

6.2. Додаткові джерела

28. Волченко Н. В., Курило О. М. Право на продовольство у міжнародному гуманітарному праві. Альманах міжнародного права. 2023. № 29. С. 26-33. URL: <http://inlawalmanac.mgu.od.ua/v29/3.pdf>
29. Волченко Н.В., Бондар Н.А. Політика соціального забезпечення мігрантів у контексті сталого розвитку. *Приватне та публічне право*. 2025. № 1. С. 53–58. URL: http://pp-law.in.ua/archive/1_2025/10.pdf
30. Гігін О. В., Волченко Н. В., Лавренко Д. О. Конституційно-правове регулювання прав і свобод людини громадянина в Україні в умовах євроінтеграції. *Академічні візії*. 2023. № 18. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/323>
31. Горбачова К.М. Держава як механізм забезпечення прав та свобод людини і громадянина. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2025, Серія Право. Випуск 92: Частина 1. 59-64. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.1.7>
32. Горбачова К.М. Державна політика з питань соціального захисту деяких категорій населення. Юридичний науковий електронний журнал № 6, 115-119, (2025) DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-6/23>, http://lsej.org.ua/6_2025/25.pdf
33. Дацюк Т. К., Мирошніченко В. О., Волченко Н. В. Визначення міжнародно-правового статусу біженців у сучасних воєнних реаліях (український досвід). *Академічні візії*. 2023. № 17 URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/277>
34. Горобець Н. С., Пилипенко Л. В. Особливості практики Європейського суду з прав людини у сфері соціального захисту. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Т. 5. № 92. DOI. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.5.18>
35. Європейський суд з прав людини. База даних HUDOC: база практики Європейського суду з прав людини. URL: <https://hudoc.echr.coe.int>
36. Збірник правових позицій Верховного Суду щодо захисту соціальних прав / [упоряд.: М. І. Смокович, А. І. Рибачук, В. М. Кравчук та ін. ; Верхов. Суд]. Харків: Право, 2023. 168 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/kas_ri_sh/Zbirnik_prav_poz_Soc_prava_2023.pdf
37. Клочко А. М., Горбачова К. М., Котко С. А. Особливості соціального статусу внутрішньо переміщених осіб під час воєнного стану. Юридичний

- науковий електронний журнал. 2025. № 10. С. 150–153. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-10/32>
38. Козловець М. А., Залібовська-Ільніцька З. В. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб як складова державної соціальної політики України: законодавчі засади. Успіхи і досягнення у науці. 2025. № 19. С. 516–526. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-9\(19\)-516-526](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-9(19)-516-526)
39. Кулініч О. О. Конституційно-правовий захист соціальних прав громадян в умовах правового режиму воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 12. С. 70–72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-12/13>
40. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини): Конвенція; Рада Європи від 04.11.1950 (Офіційний переклад укр.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
41. Наливайко Л. Р. Європейські стандарти права громадян на соціальний захист. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 4, ч. 3. С. 422 - 427. DOI. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.3.62>
42. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
43. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>
44. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 20.03.1952 р. Протокол ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text
45. Рішення Європейського суду з прав людини щодо легітимних очікувань в контексті обмеження соціальних виплат. Рада Європи. Травень 2024. URL: <https://rm.coe.int/ecthr-judgments-on-social-benefits-ukr-/1680afb1f4>
46. Старинський М.В., Горбачова К.М. Незахищеність людини: філософія, соціологія, право: монографія. Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2026. 284 с.
47. Case-law references of judgments, advisory opinions and key case decisions. European Court of Human Rights. Updated until 6 March 2026. URL: https://www.echr.coe.int/documents/604084/839313/Case_law_references_ENG.pdf
48. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (European Convention on Human Rights): Treaty Collection. 04.11.1950 (Rome). URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%20213/volume-213-i-2889-english.pdf>
49. Denys Chyzhov, Khrystyna Kmetyk-Podubinska, Kateryna Horbachova, Mykola Pugachov, Galyna Trygubenko. Journal of Law and Political Sciences. Vol/ 47-2.Special Issue. Ukraine. October 2025. Constitutional rights and freedoms of citizens: problems of protection and implementation in Ukraine. P. 162-181 <https://drive.google.com/file/d/1M-I0KRCqrebrSjtfVIE3cGQxBiAsMEzu/view>

50. European Court of Human Rights (ECHR): official web-site. URL: <https://www.echr.coe.int/>
51. Guide on Article 14 of the Convention and Article 1 of Protocol No. 12. Prohibition of discrimination. European Court of Human Rights. Updated on 31 August 2025. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_14_art_1_protocol_12_eng
52. Guide on the case-law of the European Convention on Human Rights. Social rights. European Court of Human Rights. Updated on 31 August 2025. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_social_rights_eng
53. Ukraine. Department for the Execution of Judgments of the European Court of Human Rights. Council of Europe. URL: <https://rm.coe.int/ma-ukraine-eng/1680a186ca>
54. Volchenko N., Bondar N., Rohovenko O., Klochko M. Migration Crisis and Social Security: Challenges and Consequences. *Global Scientific Trends: Economics and Public Administration*, 3 (3), 78-94. URL: <https://gst-journal.net.ua/index.php/gst/article/view/22>
55. Horbachova, K., Ksendzuk, V., Voitsitska, K., Kovalchuk, I., Tykhoniuk, O. (2025). Challenges of Legal Status of War Refugees and Internal Migrants: the Case of Ukraine. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 90, 63-78, DOI: [10.33788/rcis.90.4](https://doi.org/10.33788/rcis.90.4)
56. Kateryna Mykolayivna Horbachova, Valentyna Viktorivna Nezhevelo. Actual problems of assistance to persons with disabilities under martial law. Modern paradigm of public and private law amidst sustainable development : Scientific monograph. Vol. 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. 420 p. P. – 120-134
Режим доступу: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/362/9863/20565-1>

6.3. Програмне забезпечення

38. Навчально-методичний комплекс з дисципліни “Права людини у сфері соціального забезпечення”, на платформі Moodle, СНАУ, 2026 рік. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6106>